

ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΟΓΚΟΜΟΡΦΩΝ ΕΞΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΤΟΣ

Πιπέρη Ευαγγελία
Λέκτορας Στοματολογίας

ΟΓΚΟΜΟΡΦΕΣ ΕΞΕΡΓΑΣΙΕΣ

- **A. Στερεά σύσταση**
 - Όγκος-ογκίδιο
 - Όζος-οζίδιο
- **B. Περιέχουν υγρό**
 - Κύστη

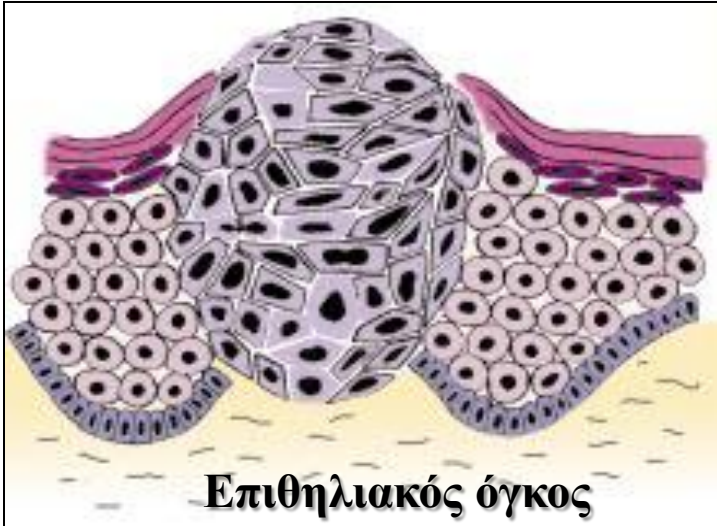
A. ΟΓΚΟΣ

- **ΟΓΚΟΣ:** περιγεγραμμένη στερεά διόγκωση με διάφορο σχήμα και μέγεθος
- **ΟΓΚΙΔΙΟ:** ενδιάμεσο στάδιο μεταξύ βλατίδας και όγκου, διάμετρος περίπου 5 mm

ΑΙΤΙΟΠΑΘΟΓΕΝΕΙΑ ΟΓΚΩΝ

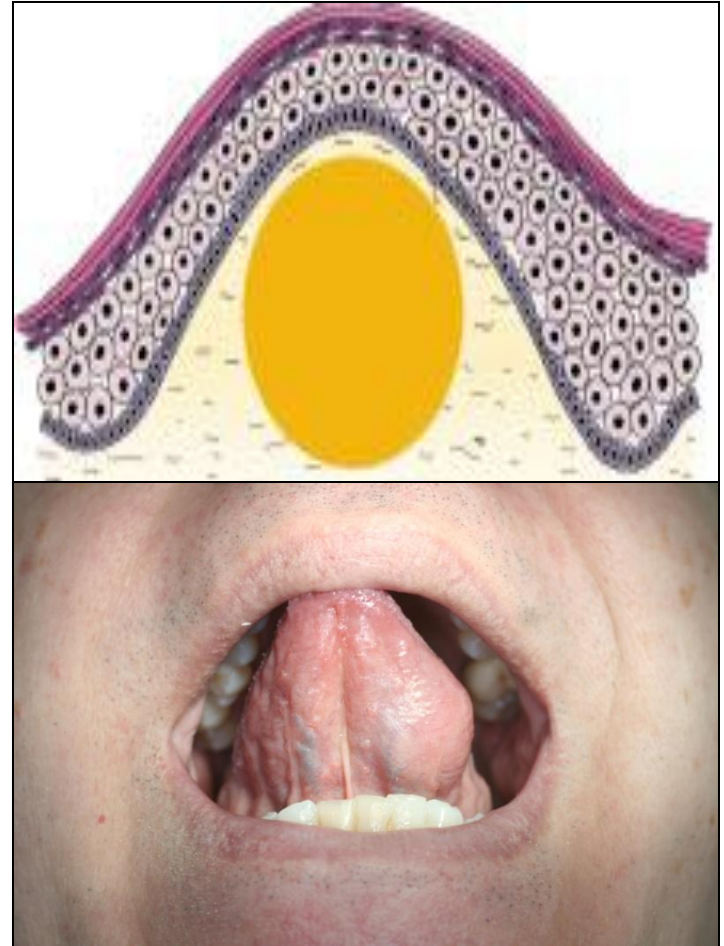
- **Φλεγμονώδης**
 - Αντιδραστική (π.χ. τραυματικό ίνωμα, πυογόνο κοκκίωμα)
 - Λοιμώδης (π.χ. περιοδοντικό απόστημα)
- **Αναπτυξιακή - δυσπλαστική (π.χ. αιμαγγείωμα)**
- **Νεοπλασματική (π.χ. ακανθοκυτταρικό καρκίνωμα)**
- **Μεταβολική (π.χ. αμυλοείδωση)**

ΟΓΚΟΙ

A. ΟΖΟΣ

- **ΟΖΟΣ ή οζίδιο:**
μικρός όγκος που εντοπίζεται
στον υποβλεννογόνιο ή στον
υποδόριο ιστό
- **Ευκίνητο υπερκείμενο επιθήλιο**

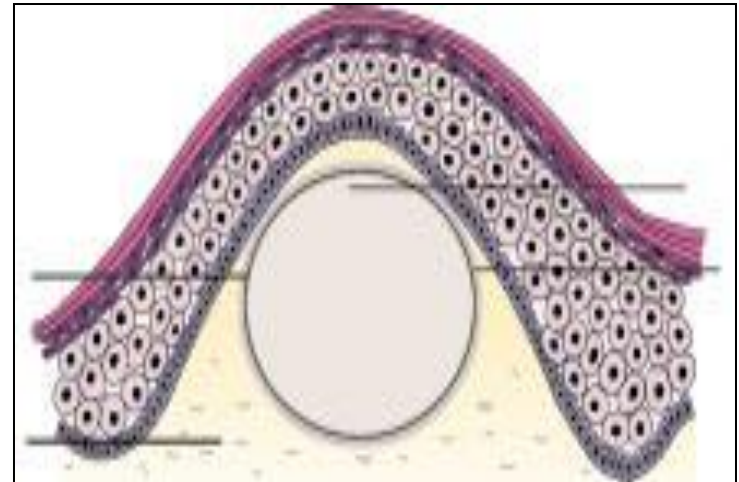

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΟΓΚΩΝ-ΟΖΩΝ

- **Επιθήλιο (Όγκοι)**
- **Μεσεγχυματογενείς όγκοι**
 - **ινώδης συνδετικός ιστός**
 - **αγγεία**
 - **μύες**
 - **λίπος**
 - **οστούν**
- **Νευρικός ιστός**
- **Λεμφικός ιστός**
- **Σιαλογόνοι αδένες**
- **Οδοντογενείς όγκοι**

B. ΚΥΣΤΗ

- **Κύστη:** κοιλότητα που επενδύεται από επιθήλιο και περιέχει υγρό
- **Εντόπιση:**
 - μαλακά μέρια (έπαρμα ή όγκος)
 - οστούν (α/α διαύγαση)
 - Ψευδοκύστη

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΟΓΚΟΜΟΡΦΩΝ ΕΞΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΤΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

ΑΙΤΙΑ ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗΣ : “ Κύρια ενόχληση”

ΠΑΡΟΥΣΑ ΝΟΣΟΣ: Έναρξη και πορεία βλάβης

- Πότε? Συγγενής, αιφνίδια εμφάνιση, σταθερή, προοδευτική αύξηση
- Πως? Σχέση με πιθανό αίτιο (π.χ. χρόνια δήξη, λήψη τροφής)
- Υποτροπή? (π.χ. βλεννοκήλη)
- Μεταβολές? - παράγοντες
- Συμπτώματα? (πόνος, υπαισθησία, αιμορραγία)
- Συνοδά γενικά συμπτώματα ? (π.χ. πυρετός, λεμφαδενίτιδα)
- Παρόμοιες βλάβες σε δέρμα ή άλλους βλεννογόνους
- Προηγηθείσα αντιμετώπιση?

Έναρξη και πορεία βλάβης

**Γρήγορα αυξανόμενες διογκώσεις
(ώρες έως εβδομάδες)**

Απόστημα (**επώδυνο**)

Αιμάτωμα

Φλεγμαίνουσα κύστη (**επώδυνη**)

Αποφρακτική σιαλαδενίτιδα

(**σχέση με λήψη τροφής**)

**Διογκώσεις αυξανόμενες σε
εβδομάδες έως 2 μήνες**

Χρόνια φλεγμονή

Κύστεις

Κακοήθη νεοπλάσματα

**Αργά αυξανόμενες διογκώσεις
(μήνες έως χρόνια)**

Αντιδραστικοί όγκοι

Χρόνια φλεγμονή

Κύστεις

Καλοήθη νεοπλάσματα

**Διογκώσεις που μπορεί να
συνοδεύονται από πυρετό και
λεμφαδενίτιδα**

Λοιμώξεις

Οξεία λευχαιμία, λέμφωμα

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΟΓΚΟΜΟΡΦΩΝ ΕΞΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΤΟΣ

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΟ- ΙΑΤΡΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

- Έξεις (π.χ. κάπνισμα, κάθ' έξη δήξη)
- Γενική υγεία (π.χ. κύηση-όγκος κύησης, ανοσοκαταστολή-νεοπλάσματα)
- Λήψη φαρμάκων (π.χ. κυκλοσπορίνη-διόγκωση ούλων)
- Οικογενειακό ιστορικό (γενετικά νοσήματα)

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΟΓΚΟΜΟΡΦΩΝ ΕΞΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΤΟΣ

ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Εντόπιση
- Διαστάσεις
- Έμφιση ή όχι
- Περίγραμμα
- Χροιά
- Επιφάνεια

ΨΗΛΑΦΗΣΗ

- Σύσταση (π.χ. ελαστική, κλυδάζουσα)
- Σχέση προς τη βάση (ευκίνητη vs στερεά προσφυόμενη)
- Περιγεγραμμένη ή διάχυτη
- Μονήρης ή πολλαπλές βλάβες (συρρέουσες ή μη)
- Συμπτωματική ή όχι

ΕΝΤΟΠΙΣΗ

ΟΥΛΑ

Περιφερικό γιγαντοκυτταρικό
κοκκίωμα

Περιφερικό οστεοποϊό ίνωμα

Πυογόνο κοκκίωμα

ΕΛΑΦΟΣ ΣΤΟΜΑΤΟΣ

Βατράχιο

Σιαλολιθίαση

Δερμοειδής κύστη

Λεμφοεπιθηλιακή κύστη

ΧΕΙΛΗ

Κάτω: βλεννοκήλη

Άνω: μονόμορφο αδένωμα

ΓΛΩΣΣΑ

Όγκοι μεσεγχυματικού ιστού
(π.χ. κοκκιοκυτταρικός όγκος)

ΠΑΡΕΙΑ

Τραυματικό ίνωμα

ΥΠΕΡΩΑ

Όγκοι σιαλογόνων αδένων
Απόστημα

ΧΡΟΙΑ	ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ	ΣΥΧΝΕΣ ΒΛΑΒΕΣ
ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ	Συνδετικός ιστός	Τραυματικό ίνωμα
ΛΕΥΚΗ	Πάχυνση επιθηλίου	Θήλωμα, ακανθοκυτταρικό καρκίνωμα
ΚΙΤΡΙΝΗ	Λίπος, σμήγμα, λεμφικός ιστός	Λίπωμα, κοκκία Fordyce Λεμφοεπιθηλιακή κύστη
ΕΡΥΘΡΗ	Ατροφία επιθηλίου Φλεγμονή Αγγειοβρίθεια	Αιμάτωμα, απόστημα, πυογόνο κοκκίωμα, σάρκωμα Kaposi
ΚΥΑΝΗ	Βλέννη, Φλεβικό αίμα	Βλεννοκήλη Αιμαγγείωμα, αιμάτωμα, κιρσός, σάρκωμα Kaposi
ΚΑΦΕ	Μελανίνη, αιμοσιδηρίνη	Σπίλος, μελάνωμα, αιμάτωμα
ΜΑΥΡΗ	Μελανίνη	Μελάνωμα

ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ

- Φυσιολογικός βλεννογόνος: λεία επιφάνεια
 - Εξαίρεση: ραχιαία επιφάνεια γλώσσας, προσπεφυκότητα ούλα

ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΔΙΟΓΚΩΣΕΩΝ ΜΕ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΗΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ

ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ	ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ	ΣΥΧΝΕΣ ΒΛΑΒΕΣ
ΛΕΙΑ	Υποεπιθηλιακή (μεσέγχυμα, σιαλ. αδένες)	Τραυματικό ίνωμα Βλεννοκήλη
ΤΡΑΧΕΙΑ	Επιθήλιο*	Θήλωμα, SQCCA
ΧΑΛΙΚΩΔΗΣ	Υποεπιθηλιακή	Λεμφαγγείωμα

* Εξαίρεση: σε τραύμα, φλεγμονή, κακοήθεια

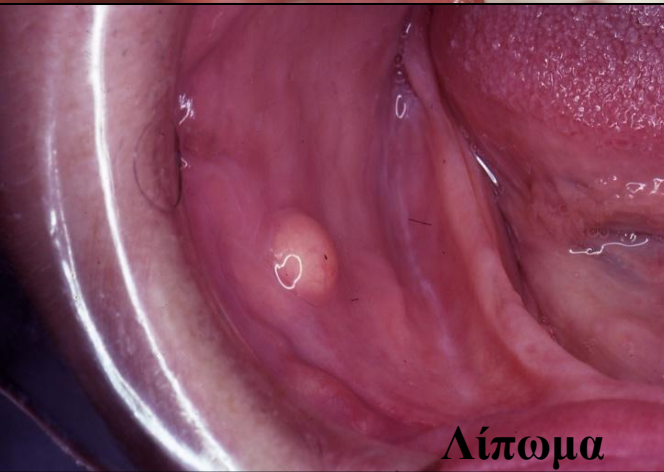
Τραυματικό ίνωμα

Θήλωμα

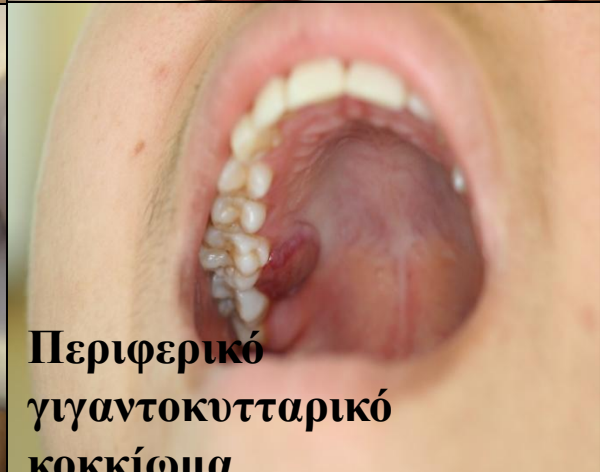
**Ακανθοκυτταρικό
καρκίνωμα**

Λίπωμα

Πυογόνο κοκκίωμα

**Περιφερικό
γίγαντοκυτταρικό
κοκκίωμα**

Αιμαγγείωμα

Λεμφαγγείωμα

Περιφερικό ίνωμα

ΨΗΛΑΦΗΣΗ

- Αναγνώριση εμπλεκόμενων ανατομικών δομών (επιφανειακή ή εν τω βάθει βλάβη)
- Σχέση προς τη βάση (ευκίνητη vs στερεά προσφυόμενη)
- Σύσταση (π.χ. ελαστική, υπόσκληρη, σκληρή, κλυδάζουσα)
- Έκταση-όρια βλάβης
- Σχήμα-περίγραμμα (περιγεγραμμένη ή διάχυτη)
- Συμπτωματική ή όχι
- Θερμοκρασία (\uparrow °C σε φλεγμονή, λοίμωξη)
- Μονήρης ή πολλαπλές βλάβες (συρρέουσες ή μη)

ΣΧΕΣΗ ΒΛΑΒΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΑΣΗ ΤΗΣ

- 1. Ευκίνητη**
- 2. Προσφυόμενη στο βλεννογόνο αλλά όχι στους υποκείμενους ιστούς**
- 3. Ευκίνητη ως προς το βλεννογόνο και προσφυόμενη στους υποκείμενους ιστούς**
- 4. Προσφυόμενη στο βλεννογόνο και στους υποκείμενους ιστούς**
 - Ύψωση μετά από φλεγμονή**
 - Κακήθες νεόπλασμα του βλεννογόνου που διηθεί τους υποκείμενους ιστούς**
 - Κακήθες νεόπλασμα από εν τω βάθει ιστούς που διηθεί το επιθήλιο**

ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ-ΨΗΛΑΦΗΣΗ

ΣΥΣΤΑΣΗ

ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΔΙΟΓΚΩΣΕΩΝ ΜΕ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ

ΣΥΣΤΑΣΗ	ΙΣΤΟΣ-ΒΛΑΒΗ
ΜΑΛΘΑΚΗ	Φλέβες, σιαλογόνοι αδένες
ΖΥΜΩΔΗΣ	Δερμοειδής κύστη, σμηγματογόνος κύστη
ΕΛΑΣΤΙΚΗ	Αρτηρίες, μύες σε χάλαση, όγκοι σιαλογόνων αδένων με κάψα, τραυματικό ίνωμα, λίπωμα
ΚΛΥΔΑΖΟΥΣΑ	Βλεννώδης κύστη, βατράχιο, αιμαγγείωμα
ΥΠΟΣΚΛΗΡΗ	Συνδετικός ιστός, μεγάλα νεύρα, μύες σε σύσπαση
ΣΚΛΗΡΗ	Οστούν, χόνδρος, δόντια
ΣΚΛΗΡΙΑ με ΠΡΟΣΦΥΣΗ	Καρκίνωμα, σάρκωμα, λέμφωμα

ΕΚΤΑΣΗ-ΟΡΙΑ ΒΛΑΒΗΣ

- **Καλά περιγεγραμμένη**
- **Μερικώς περιγεγραμμένη**
- **Ασαφώς περιγεγραμμένη**

Εξαρτάται από:

- **όρια βλάβης**
- **σύσταση περιβάλλοντος ιστού**
- **πάχος υπερκείμενων ιστών**
- **αντίσταση υποκείμενων ιστών**

ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΔΙΟΓΚΩΣΕΩΝ ΜΕ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

ΣΥΜΠΤΩΜΑ	ΒΛΑΒΗ
ΠΟΝΟΣ	Φλεγμονή, λοίμωξη, τραυματικό νεύρωμα
ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ	Ήπια φλεγμονή και εσωτερική πίεση στους ιστών, χρόνια φλεγμονή
ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑ	Αγγειοβρίθεια

ΜΟΝΗΡΕΙΣ Ή ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΒΛΑΒΕΣ

Μονήρεις βλάβες: αντιδραστικές βλάβες, κύστεις, νεοπλάσματα

Πολλαπλές βλάβες: συστηματικά νοσήματα, διάχυτη νόσος, σύνδρομα, ιογενείς βλάβες

- **Νευροϊνωμάτωση, v. Heck, αμυλοείδωση**

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΟΓΚΟΜΟΡΦΩΝ ΕΞΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΤΟΣ

ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΙΚΕΣ ΒΛΑΒΕΣ

Υποστρέφουν, εξαφανίζονται

Συχνά συμπτωματικές

Αύξηση σε ώρες, ημέρες,
εβδομάδες

Μεταβολές μεγέθους

Πιθανή συνοδός λεμφαδενίτιδα
(επώδυνοι, μαλθακοί λεμφαδένες)

Πιθανά συνοδά γενικά
συμπτώματα

Βλεννώδης κύστη, απόστημα

ΟΓΚΟΙ

Επίμονη, προοδευτική αύξηση

Συχνά ασυμπτωματικοί

Αύξηση σε εβδομάδες, μήνες, έτη

Επίμονη, προοδευτική αύξηση

Όχι συνοδός λεμφαδενίτιδα, πλην
μεταστατικής (σκληροί, ανώδυνοι
λεμφαδένες)

Γενικά συμπτώματα σε
προχωρημένη κακοήθεια

Αντιδραστικοί όγκοι, νεοπλάσματα

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΟΓΚΟΜΟΡΦΩΝ ΕΞΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΤΟΣ

ΚΑΛΟΗΘΗ ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ

Αργή αύξηση, μήνες - έτη

Φυσιολογικός υπερκείμενος βλεννογόνος, εκτός περιπτώσεων τραυματισμού

Συνήθως δεν προσφύονται στους παρακείμενους ιστούς

Πιθανή μετακίνηση δοντιών

Ασυμπτωματικά

Καλά περιγραμμένα

ΚΑΚΟΗΘΗ ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ

Γρήγορη αύξηση, εβδομάδες - μήνες

Συχνά εξέλκωση υπερκείμενου βλεννογόνου

Συνήθως προσφύονται στους παρακείμενους ιστούς

Κινητικότητα δοντιών

Συχνά συμπτωματικά

Ασαφώς περιγεγραμμένα

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΟΓΚΟΜΟΡΦΩΝ ΕΞΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΟΜΑΤΟΣ

- Απεικονιστικός έλεγχος (ακτινογραφική εξέταση, US, CT, MRI)
- Αναρρόφηση με λεπτή βελόνα (FNA)
- Βιοψία
 - ολική: βλάβες < 1 εκ.
 - μερική